

NATUURBEHEER EN RECREATIE: HOE GAAT DAT SAMEN?

Resultaten van studiedag

30 oktober 2015

Provinciehuis Utrecht

Aanleiding

De aanleiding voor deze studiemiddag vormde de toenemende druk die de Stichting Bloeyendael – beheerder van het gelijknamige park - ervaart van bezoekers die het natuurkarakter niet op zijn waarde weten te schatten: men laat honden loslopen, verlaat de paden, fietst door het park, vertrapt oevers bij het vissen, steekt planten uit, laat rommel achter...

De vraag was hoe daarmee om te gaan. Moeten we informatiepanelen, verbodsborden of hekken plaatsen, moeten we strengere controles laten uitvoeren op overtreders, moeten we bezoekers aanspreken op hun gedrag? Of moeten we bezoekers meer bij het park betrekken door informatie te verschaffen, excursies aan te bieden, open dagen te organiseren? De achterliggende vraag was: Hoe kan natuurbehoud en -ontwikkeling samengaan met recreatief gebruik van het groen?

Programma

Omdat we merkten dat meer parkbeheerders met deze problematiek worstelen, hebben we in het kader van het 25 jarig bestaan van de stichting deze studiemiddag georganiseerd. 35 mensen hebben onze uitnodiging voor deze dag geaccepteerd. Ze zijn afkomstig van 10 parken, alsmede van de gemeente en de Provincie Utrecht.

Na het welkomstwoord door de Berry van Arkel, teamleider Natuur en Landbouw van de Provincie Utrecht, en na het openingswoord door Ton Rennen, voorzitter van de Stichting Bloeyendael, volgden presentaties over de situatie, problemen en oplossingen in drie parken:

- Theo de Ronde, coördinator beheer, over park Bloeyendael,
- Paul Noort over de heemtuin Malden, en
- Rinus Hofs over het Jac. P. Thijssepark in Amstelveen.

Tot slot een bijdrage van Wim Horst over zijn ervaringen als coördinator parken in Utrecht.

Na de pauze werd in vier groepen gediscussieerd over de diverse vormen van gevoelde overlast en over ingezette en mogelijke maatregelen ter bestrijding ervan. Daarna werden de resultaten plenair gepresenteerd.

Belangrijkste conclusies:

- Stel de doelgroepen van het park vast en bepaal de aanpak voor elke groep. Tref ook eventuele voorzieningen per groep.
- Vrijwilligers zijn de ambassadeurs van het park. Zij kunnen overtreders (en bezoekers) aanspreken. Daarbij is een positieve houding en open communicatie gewenst. Training kan helpen om die houding en communicatie bij vrijwilligers te bevorderen.
- Rommel trekt rommel aan. Dus is het zaak om zo snel mogelijk graffiti en zwerfvuil op te ruimen.
- Zorg voor korte lijnen met toezichthouders. Gericht handhaven gedurende korte tijd is het meeste effectief.

Uitkomsten groepsgesprekken

Groep 1

Overlast

- drukte door tweewielers
- blowende jongeren (+dealen)
- loslopende honden
- tamme konijnen (eten de bloeiende planten)
- diefstal van planten
- grote evenementen
- sporters in een groep (bootcamp)
- afval
- bbq'ers

Wielgebruikers

- controle op overlast door vrijwilligers in een rooster
- elkaar aanspreken

Hangjongeren

- preventieve positieve benadering (door opbouwwerkers, vrijwilligers)
- curatieve benadering + melden bij politie
- (ook *social media*)
- buitenactiviteiten organiseren voor kinderen voordat ze hangjongere worden

Loslopende honden

- doorverwijzen
- aanspreken in 'bedrijfskleding'
maar...blijft moeilijk

Grote evenementen

- opgedrongen door gemeente
  - aandringen op handhaving tijdens opbouw door gemeente
  - vrijwilligers die dit overnemen van de gemeente
- (bij de aanvraag van vergunningen weegt veiligheid veel zwaarder dan ecologie)

Sporters in groep

- vernielen gras, bomen, bezetten speeltoestellen
- sporters ertoe bewegen om mee te helpen opruimen
- stichtende teksten op *time points*

Groep 2

Overlast:

- Fietsers
- Vandalisme
- Zwerfvuil
- Groepsgedrag
- Wild-kampeeders
- Vissers
- Homo-cruising
- Drones

Suggesties voor aanpak

- een positieve benadering en open communicatie werkt het beste.
- bezoekers aanspreken op gedrag en (ook schriftelijk) uitleg geven waarom bepaald gedrag niet kan (voorbeeld van folder Utrechts landschap).
- gericht handhaven gedurende bepaalde periode op bepaalde plekken m.b.t. honden/ fietsers/ jeugdgroepen en slapers.
- plek aanwijzen waar bovenstaand wel mag/ kan.
- over de grootte van de borden: Amstelveen gebruikt kleine verbodsborden.
- via gemeente communicatiecursus aanbieden om vrijwilligers te trainen om mensen op ongewenst gedrag aan te spreken (vergelijkbaar met trainingen die politie in Amstelveen aan burgers geeft).
- op zondagen met groepjes vrijwilligers folderen.
- lange termijn: educatie op scholen.
- idee van een park app om elkaar te waarschuwen bij overlast.
- klaphek installeren om fietsers te weren.
- hondenbezitters zijn vaker de grootste groep gebruikers. Voorbeeld van '[lekker dier](#), [lekker los](#)', een groep hondenbezitters die via Facebook met elkaar afspreekt maar ook – uit eigen belang - opruimt en onderling handhaaft.

Groep 3

Soorten overlast

- **vuilnis**
  - extra bakken helpen niet, behalve ad hoc bij een activiteit.
  - altijd opruimen
  - scholen erbij betrekken
  - statiegeld op blikjes en flessen

- **fietsers**
  - handhaven door bevoegden → effectief + continu
  - design en inrichting
  - zonering
  - hekken

- **honden**
  - handhaven
  - voorzieningen treffen
  - bord
  - uitleggen waarom niet
  - herken je klanten
  - APV hondenpoep

- **ontmoetingsplek**
  - positief benaderen
  - hangplek afspreken
  - contact met wijkagent
  - handhaving 's avonds / weekend
  - drank + drugsgroepen concentreren
  - faciliteit bieden

- **natuurliefhebbers**
  - uitleg/ communicatie
  - voorlichting in vitrines
  - opletten wanneer ze komen → actie

- **vandalisme**
  - hufterproof maken
  - zorgen dat het schoon is
  - lijn naar politie
  - Twitter/ Facebook ten behoeve van communicatie
  - communicatie met betrokken partijen

- **stropers/ kampeeders/ zwervers**
  - aanspreken
  - pluktuin
  - gebruik van park toelichten
  - zaad i.p.v. plant meegeven

- zero tolerance
- alles meteen opruimen

Randvoorwaarden

- coöperatie
- strikt handhaven
- voorzieningen
- zonering
- klantgericht
- positief benaderen/ voorlichting
- mede-eigenaar van gebied
- ambassadeurs van vrijwilligers
- verplaatsen in probleemgever

Groep 4

Inzet BOA's op gezette tijden

- periodiek "veiligheidsoverleg" met alle relevante partijen (jongerenwerk, boa's, vrijwilligers, politie)
- nu veiligheidsoverleg overbodig (tijdelijk)
- BOA-achtige jassen
- gemeentelogo
- of boswachtergroen

Maak 'overlast' meldingen makkelijk

- zo min mogelijk bureaucratische rompslomp, mits er daarna iets mee gaat gebeuren.

Ga het gesprek aan met de overlastgever

- benoem de kernwaarden van het park als basis voor communicatie
- PR-commissie: iedere week een bericht in de krant

Zwerfafval

- dagelijks opruimen door groepen verstandelijk gehandicapten
- uitdelen speciale BBQ-kleedjes, zomerseizoen kliko's
- functie boven ontwerp
- aanpassing APV
- geen open vuur
- glasafval meteen opruimen

Bordjes

- spelregels kenbaar maken, waar mogelijk met motivatie

Park Bloeyendael (zuidelijk deel) vanuit Provinciegebouw